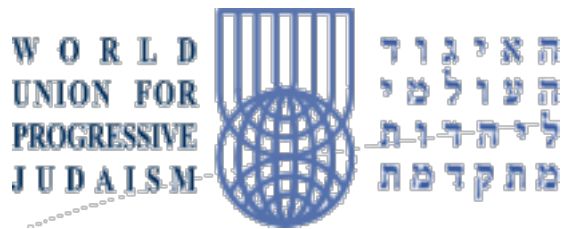

5772

Torah from Around the World

אם אין קמת אין תורה ואם אין תורה אין קמת
*Zonder levensonderhoud is er geen Tora
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.*
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)

Sjabbat 19 mei 2012 / 27 i'jar 5772
Sidra (Behar-)Bechoekotai, Wajikra [Leviticus] 25:1-27:34
Tanach blz. 250-260
Haftara: Micha 3:5-4:5
Tanach blz. 1187-1188

Commentaar: Rabbijn Rich Kirschen
Directeur van NFTY in Israel (National Federation of Temple Youth, US)

Vertaling: Jochanan Ch. Belinfante
[*Het Engelse origineel*](#)

"Herinneringen uit de periode van mijn Bar Mitswa"

Als je gewoon kijkt naar sidra Bechoekotai, de tekst uit de Tora voor deze week, door de bril van de "P'sjat", de eenvoudigste wijze om de Tora te lezen, dan is dit echt niet het meest inspirerende deel. Dat is natuurlijk de reden waarom we ook de andere manieren hebben om de tekst te bekijken. De eerste is de "Remez", de Toespeling, die een hint geeft naar een betekenis van de tekst op een dieper niveau. Dan hebben we de "Drasj", die ons helpt de beredeneerde en afgeleide betekenis van de tekst te vinden. Tenslotte is daar de "Sod", de geheime, verborgen betekenis van onze Tora. Op dit moment van schrijven ben ik vooral in de "P'sjat"-modus..... de Eenvoudige manier van lezen; dus dacht ik dat ik zou proberen bij de simpele betekenis van de tekst te blijven.

Maar de waarheid is dat wanneer ik ook naar deze tekst kijk ik totaal vast kom te zitten in een veel gecompliceerdere context. Elke keer dat ik deze sidra lees... denk ik niet aan de regels en de bedreigingen die Eeuwige de Israëlieten voorhoudt, maar eerder aan de tijd toen ik steeds in een vrijetijdspak liep, (zo een die heel populair waren toen de Man van Zes Miljoen Dollar op TV was), met een mondvul beugels en een kapsel die mij deed lijken op een van de jongere Hudson broers. Ja, dit is mijn Bar Mitswa parsje!

Dit brengt mij terug naar de zeventiger jaren en een tijd waarin het Conservative Judaism

leidend was in de Amerikaans-joodse gemeenschap. Misschien is dit wat Freud een beeldherinnering noemt, maar ik herinner mij daarbij ook een gevoel van zekerheid over het joodse leven. Toen werden joodse kinderen naar joodse les gestuurd om te lijden en verveeld en verward daar te zitten in hun Little League honkbal sportpak. Ik herinner mij mijn Bar Mitswa-leraar Chazzan Lazar Wax (dat was echt zijn naam en ik was jaren daarover in de war omdat zijn naam net zo klonk als een schoonmaakproduct). Chazzan Wax kwam uit Polen, had Auschwitz overleefd en had waarschijnlijk weinig geduld voor een snotneus uit de betere voorsteden als ik, die – zoals de jonge man in de film "A Serious Man" (ik vond de film niet goed en hield ook niet erg van de Coen broers) - ik wilde waarschijnlijk ook veel liever "F Troop" zien dan mijn Bar Mitswa oefenen.

Ik herinner mij de frustratie van Chazzan Wax over mijn verschrikkelijke Hebreeuws. En hoe hij schreeuwde en met zijn ogen rolde. Zijn meest geweldige zin was wanneer hij mij aankeek en zei dat ik "zo dom als zijn bureau" was. Dit waren niet de meest vriendelijke, tedere dagen van joodse les... dit was een "War of the Worlds"... letterlijk botsten hier twee werelden die elkaar niet begrepen op elkaar. Lazar Wax was in zijn jeugd een jesjieve-bocher en een wonderkind als Chazzan geweest, die zijn hele familie in de Sjoa verloren was en zelf de oorlog had overleefd en ik, ik was Gilligan (jonge hoofdpersoon in een komedieserie op TV [intro] uit 1964-1967). Nu pas waardeer ik de man die mij mijn parsje geleerd heeft en pas later begreep ik hoe rijk de wereld was die hij verloren had. Ik geloof niet dat hij mij of mijn vriendjes begreep. Ik was bang voor hem maar ik vocht hard met hem en was verschrikkelijk oneerbiedig; het is nog steeds dodelijk voor mij om te denken aan mijn gedrag en zoals ik tot hem sprak. En toch ben ik hem nooit vergeten, noch de Toratekst die hij mij leerde.

En hier ben ik nu in het kantoor van de NFTY in Israël als een gek rondvliegend om programma's te maken die jonge joodse mensen niet alleen naar Israël brengen, maar ook terug naar waar Chazzan Wax vandaan kwam: naar Polen. Wij brengen jongeren naar Polen om hen te leren over een joodse wereld die verloren is gegaan, de wereld van Chazzan Lazar Wax. Op een vreemde manier voerden Lazar Wax en ik een joodse conversatie, een joodse woordenwisseling, verbinding makend en zonder verbinding – wij waren generaties die gewoon elkaar niet konden begrijpen. Ik heb geen idee waar hij nu is, maar op een rare manier ging het mij in mijn werk in het joodse onderwijs over het dichten van de kloof tussen Chazzan Wax en mijzelf.

Deze sidra gaat over verbond en herinnering. Chazzan Wax bleek uiteindelijk de persoon te zijn die mij naar het Verbond bracht door het lezen van Tora en ik zal hem niet te vergeten. Misschien vatte Nachman van Bratslav de conversatie tussen voorzanger Wax en mij het best samen:

"Twee mensen die op verschillende plaatsen wonen, of zelfs in verschillende generaties, kunnen desondanks met elkaar in gesprek zijn. Want de ene kan een probleem aan de orde stellen en de ander die ver weg is in tijd of in ruimte kan een opmerking maken of een vraag stellen die het antwoord geeft. Dus, zij converseren, maar niemand behalve God die elk woord hoort en vastlegt, weet het, want Hij verzamelt alle door mensen gesproken woorden, zoals er geschreven staat: "Zo spraken de mensen de mensen die ontzag voor de Eeuwige hadden tegen elkaar, en de Eeuwige hoorde het en luisterde aandachtig en het werd voor Hem in een herinneringsboek vastgelegd..." (Malachi 3:16).